

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS BESLUT

Mål nr
5256-11

meddelat i Stockholm den 11 oktober 2011

SÖKANDE

1. AA
2. Sveriges Pensionsförvaltares förening

Ombud för 1 och 2: Advokat Peter Helle
Wistrand Advokatbyrå Stockholm KB
Box 7543
103 93 Stockholm

KLANDRAT AVGÖRANDE

Regeringens (Finansdepartementet) beslut den 5 maj 2011, Fi2011/2359, avseende uppdrag till Pensionsmyndigheten att vidta IT-tekniska åtgärder inom premiepensionssystemet

SAKEN

Rättsprövning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avvisar ansökningen om rättsprövning och yrkandet om ersättning för kostnader i målet.

BAKGRUND

Regeringen beslutade att uppdra åt Pensionsmyndigheten att vidta IT-tekniska åtgärder som omöjliggör massfondbyten inom premiepensionssystemet. I beslutet anges bl.a. följande. De tekniska förändringarna ska dock genomföras först efter

Dok.Id 111628

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

Mål nr
5256-11

att myndigheten har utvärderat om andra åtgärder bör vidtas samtidigt som massfondbytena stoppas. Samtliga förändringar ska genomföras efter samråd med Finansinspektionen, berörda aktörer och på ett sådant sätt samt vid en sådan tidpunkt att övergången blir så smidig som möjligt för premiepensionsspararna.

YRKANDEN M.M.

AA och Sveriges Pensionsförvaltares förening ansöker om rättsprövning och yrkar att regeringens beslut ska upphävas. De yrkar också ersättning för sina kostnader i målet. De anför bl.a. följande.

Regeringen har genom beslutet beordrat väsentliga förändringar i det av riksdagen antagna regelverket för premiepension vilket innebär att grundlagens regler för normgivning och myndighetsdirektiv har åsidosatts. Den beslutade förändringen innebär att fler än 630 000 pensionssparare, som representeras av föreningens medlemsföretag, inte längre kommer att kunna få den typ av hjälp med premiepensionsförvaltningen som de frivilligt avtalat om med berörda pensionsförvaltare. Sveriges Pensionsförvaltares förening är en branschorganisation som organiserar Sveriges ledande premiepensionsförvaltare. AA är en pensionssparare som har tecknat avtal med ett av föreningens medlemsföretag.

Genom beslutet kränks sökandenas fri- och rättigheter. Förvaltande bolags rätt att bedriva den typ av verksamhet som innefattar förvaltning av premiepensionstillgodohavanden, och som är beroende av massfondbyten, försvinner genom beslutet. Deras nyttjande av sin egendom i form av förvaltningsavtal med pensionssparare, teknisk utrustning m.m. samt möjligheten att nyttja de tillstånd de erhållit från Finansinspektionen för bedrivande av verksamheten begränsas. Rätten att fortsätta att bedriva verksamhet inom ramen för ett tillstånd omfattas av artikel 6.1 i Europakonventionen. AA berörs av beslutet eftersom det fråntar honom hans möjlighet att uppdra åt ett privat företag att förvalta hans premiepension till låg kostnad. Beslutet innebär ett ingrepp i hans ekonomiska förhållanden eftersom han inte ges möjlighet att uppdra åt en professionell förvaltare att bedöma och genomföra lämpliga fondbyten. Möjligheten att anlita

Mål nr
5256-11

ett ombud som personligen, utan användande av automatik, genomför fondbyten är inte ett reellt alternativ till dagens förvaltningstjänster eftersom det är förenat med betydande kostnader. Europadomstolen har i fallet *Süssmann v. Tyskland* (20024/92) ansett att artikel 6.1 är tillämplig vid prövning av lagenligheten av vissa regeländringar som reducerade en persons statliga pensionsförmåner.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 1 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut får en enskild ansöka om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i Europakonventionen.

Regeringens beslut kommer att få effekter för de företag som är medlemmar i Sveriges Pensionsförvaltares förening. Den omständigheten medför emellertid inte att föreningen är berörd av regeringens beslut på ett sådant sätt att beslutet innefattar en prövning av dess civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i Europakonventionen. Föreningens ansökan ska därför avvisas.

Pensionssparare har rätt att med stöd av reglerna om premiepension i 64 kap. socialförsäkringsbalken bestämma över förvaltningen av de pensionsmedel som finns fonderade för deras räkning. Det innebär bl.a. att Pensionsmyndigheten på en pensionssparares begäran ska placera om fondmedel på det sätt han begär (25 §). Regeringens beslut kommer att leda till tekniska åtgärder som hindrar förvaltare från att placera om pensionsmedel för en stor mängd kunder på en och samma gång genom ett automatiserat förfarande. En pensionssparares rätt att placera om fondmedel innefattar dock inte att spararen också har rätt att få tillgång till specifika förfaringsätt. Regeringens beslut innefattar därför inte en prövning av pensionsspararnas civila rättigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i Europakonventionen. Även AAs ansökan om rättsprövning ska därför avvisas.

BESLUT

Mål nr
5256-11

Det finns ingen laglig grund för att medge ersättning för kostnader i mål om rättsprövning. Yrkandet om ersättning ska därför avvisas.

Mats Melin

Gustaf Sandström

Eskil Nord

Annika Brickman

Helena Jäderblom

Maria Lindeberg

Föredragande justitiesekreterare

Avd. I

Föredraget 2011-09-07